

ลงนามรถไฟความเร็วสูง จุดเริ่มต้นกำกับสัญญา

การประมูลโครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน (ดอนเมือง สุวรรณภูมิ อู่ตะเภา) ได้บทสรุปแล้วเมื่อการรถไฟแห่งประเทศไทย (ร.ฟ.ท.) และบริษัทรถไฟความเร็วสูงสายตะวันออกเชื่อมสามสนามบิน จำกัด ได้ลงนามร่วมกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว รวมแล้วใช้เวลาเกือบ 1 ปี นับตั้งแต่วันยื่นซองประมูล เมื่อ 12 พ.ย.2561 ทั้งหน่วยงานเจ้าของโครงการและเอกชนผ่านการเจรจาหลายเดือน มีการยื่นข้อเสนอในหลายประเด็น โดยเฉพาะข้อเสนอที่เกี่ยวข้องกับการเงิน และกว่าจะได้ข้อสรุปใช้เวลาหลายเดือน

หลังจากลงนามแล้วภารกิจสำคัญของภาครัฐ คือการจัดตั้งนิติบุคคลเฉพาะกิจ (เอสพีวี) ในส่วนภาครัฐขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่กำกับและบริหารโครงการให้เป็นไปตามสัญญา 50 ปี ซึ่งจะมีฝ่ายกำกับดูแลสัญญาเพื่อมาคอยดูส่วนนี้ รวมถึงการดูให้ ร.ฟ.ท.ทำตามสัญญา เช่น การจ่ายเงินร่วมลงทุน การกำหนดค่าโดยสาร การแบ่งรายได้ของเอกชนให้กับโครงการ โดยองค์กรนี้มีกลไกสำคัญคือ คณะกรรมการบริหารสัญญา 5 คนที่มีผู้แทน ร.ฟ.ท.ในระดับรองผู้ว่าการทำหน้าที่ประธาน

สิ่งสำคัญที่สำนักงานอัยการสูงสุดให้นำหนักค่อนข้างมาก

ในระหว่างการยกร่างสัญญา คือ ร.ฟ.ท.จะต้องไม่ตกเป็นผู้ผิดสัญญาและถูกเรียกร้องค่าเสียหายหรือถูกบอกเลิกสัญญาจากการที่ไม่สามารถดำเนินการส่งมอบพื้นที่ได้ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาและเอกสารแนบท้ายสัญญา ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ของ ร.ฟ.ท.ที่จะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้ตามตามที่กำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็นการส่งมอบพื้นที่ที่ต้องเวนคืน การส่งมอบพื้นที่ที่ติดสัญญากับเอกชนรายอื่น พื้นที่ที่มีผู้บุกรุกและพื้นที่ที่ต้องย้ายสาธารณูปโภค

แน่นอนว่าหากภาครัฐดำเนินการใดที่สุ่มเสี่ยงหรือต้องตีความในตัวสัญญา ประเด็นดังกล่าวจะต้องถูกเอกชนคู่สัญญายกขึ้นมาเป็นข้อพิจารณา ซึ่งในอนาคตอาจมีประเด็นที่นำไปสู่การบอกเลิกสัญญา ซึ่งแม้ว่าจะเกิดขึ้นได้ยากแต่เชื่อว่าไม่มีโอกาสเกิดขึ้นได้เลย ดังนั้น การดำเนินการตามสัญญาอย่างรัดกุมจึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญในลำดับต้น เพราะตัวอย่างมีให้เห็นแล้วในหลายโครงการที่หน่วยงานรัฐต้องจ่ายเงินชดเชยที่เรียกว่าค่าโง่ให้กับเอกชนคู่สัญญา

การพัฒนาโครงการรถไฟความเร็วสูงถือเป็นของใหม่ของทั้ง ร.ฟ.ท.และเอกชนคู่สัญญา เพราะยังไม่เคยมีการเดินรถไฟความเร็วสูงในประเทศไทยมาก่อน การเรียนรู้จึงเป็นสำคัญของหน่วยงานรัฐที่ต้องทำความเข้าใจทั้งตัวสัญญา การเรียนรู้เทคโนโลยี เพราะหากไม่เข้าใจแล้วคงยากที่จะไปกำกับดูแลเอกชนคู่สัญญาได้ ในขณะที่ภาคเอกชนเองก็ต้องมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตามที่ประกาศไว้ เมื่อเกิดปัญหาก็ต้องมาหาทางออกที่สมเหตุสมผลและเกิดประโยชน์กับทุกส่วนไม่เฉพาะผลประโยชน์ทางธุรกิจเพียงอย่างเดียว